

Катерина
Пономарьова

Українська мова.

БУКВАР

Оріон

1

клас

Частина 5

Посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 6-ти частинах)

Частина 5

*Схвалено для використання
в освітньому процесі*

Київ
Оріон
2023

Схвалено для використання в освітньому процесі

[рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти
від 6 грудня 2022 року (протокол № 6),
з проведення антидискримінаційної експертизи від 23 грудня 2022 року (протокол № 2),
№ 2.0008-2023 у Каталозі надання грифів навчальній літературі
та навчальним програмам]

Малюнки художниць

Наталі Куц-Батюк, Людмили Резнікової

До уваги вчителів і батьків!

Цей посібник призначений для навчання грамоти. У ньому вміщено матеріал до уроків читання, письма і розвитку мовлення. Про призначення сторінок символізують значки у верхньому кутку.

Сторінки зі значком — для формування навички читання,

зі значком — для формування навички письма,

зі значком — для розвитку мовлення.

Умовні позначення:

 — розкажи або прочитай

 — виконай роботу олівцем

 — напиши

 — поміркуй і поясни

 — попрацюй у парі

 — розфарбуй або намалюй

 — послухай і зрозумій

 — покажи свій настрій у кінці уроку

Читай і розповідай

Починаємо з розминки.

Прочитай і відгадай загадку Читалочки.

Теремок повзе.
На собі його везе
власник багатий,
слизький і рогатий.

Прочитай вірш.

Хто в хатці живе?

Побачила вчора й злякалася трішки:
на спині — хатина, під стріхою — ріжки.
Ті ріжки ворущаться, наче антени,
і вказують шлях із хатини до мене!
— Хто ж мешкає в ній — риба, птиця чи звір?!
Ой, краще швиденько заскочу у двір,
сховаюсь отут, за кущами малини,
дивитися буду на дивну хатину:
чи їздить, чи ходить, колеса чи ніжки?
Та в хатці злякались — сховалися ріжки...
Я довго сиділа в малині зеленій,
дивилась на хатку, а хатка — на мене.

Любов Голота

Запитання для уважного читача.

1. За ким спостерігала дівчинка?
2. Які ще тварини мають роги?
3. Чим роги равлика відрізняються від рогів корови, оленя чи кози?
4. У яких тварин роги небезпечні? Чому?

Прочитай закличку разом зі Щебетунчиком.

Равлику-павлику,
вистав свої різки!
Тобі два, мені два
поділимось обидва.

Чи знаєш ти, що ...

Вірним другом людини є СЛОВО.

Словами розповідаємо і запитуємо, передаємо свої почуття і даємо поради. Словами хвалять, а часом і сварять. Слова допомагають навчатись і дізнаватися багато нового й цікавого. Без слова не можна прожити.

Зі словом потрібно дружити!

Як думаєш, що означає **дружити зі словом**?

Розглянь малюнки. Поясни, як дружать зі словом ті, хто на них зображений.

Чи хочеш ти дружити зі словом? Чому?

Познайомся з Гаджиком.

Привіт!

Я — Гаджик. Мене дуже цікавлять слова. Вони — як деталі конструктора. З них можна скласти все, що хочеш сказати. Кожне слово має секрети. Дізнаймося про них разом!

Привітайся з Гаджиком. Вибери й обведи потрібне слово.

Здрастуй!

До побачення!

Прощавай!

Добрий день!

Привіт!

Добрий ранок!

Запиши вітання. Устав пропущене слово.

Привіт, Гаджику!

Мене звати ... . Я хочу з тобою дружити.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. The lines are slanted to the right. A vertical pink line is drawn at the beginning of the first row.

Познайомся з підружкою Гаджика.

Привіт!
Я — Родзінка. Для тебе в мене є загадки, ребуси, кросворди й інші цікавинки. Тобі вже хочеться про них дізнатися? Трішечки терпіння. На все свій час!

Познайом Родзинку зі своїм другом або подружкою.
Розпочни так:

Познайомся, Родзинко, — це мій друг
(моя підружка) ... .

Запиши утворене речення.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. The lines are slanted to the right. A vertical pink line is at the end of the row.

Розіграй із друзями сценку знайомства.

- Привіт! Мене звати ... .
- Привіт! Приємно познайомитися. А мене — ... .
- І мені приємно познайомитись.
- Розкажи про себе — де живеш, із ким дружиш.
- Я живу ... . Дружу з ... .
- А я проживаю ... . Мої друзі — ... .

Починаємо з розминки.

Прочитай і відгадай загадку Читалочки.

Як веселка, кольоровий,
має здібності до мови.
Слово птаху лиш скажіть,
він його повт́орить вмить.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Папу́жка

Тато відкрив дверці клітки, і папу́жка вилетів у кімнату. Він весело закричав і сів на шафу. Потім перелетів на вікно і довго спостерігав, як стрибають горобці по гілках дерева.

— Тату, а як ти його зловиш, щоб знову посадити в клітку? — запитав Тарасик.

— Е, синку, щоб тварини тебе слухались, треба хитрощі знати. Я папу́жку випустив голодним. А тепер приберу клітку, насиплю корму в годівничку, наллю чистої водички, і він сам полетить у клітку, — розповідав тато.

Так і сталося. Папу́жка, хоч і спостерігав за горобцями, а й свою клітку не залишав без уваги. Тільки-но тато насипав вівса́ в годівничку, папу́жка злетів з вікна — і в клітку. А тато закрив дверці.

За Людмилою Борщевською

Пригадай слова з буквою г

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Гаджик ніс назви малюнків і загубив букву в словах. Допоможи її повернути.

а_рус

дзи_а

_анок

_удзики

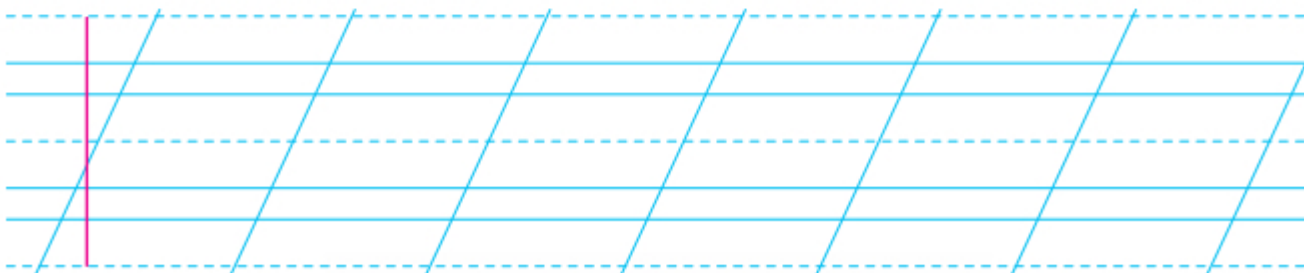

Запиши слова, які ніс Гаджик. Устав пропущені букви.

Продовж речення одним із Гаджикових слів. Запиши його.

Тато подарував Наталі ... .

Прочитай вірш Ігора Січовика. Підкресли слова з буквою ґ.

Що за ґвалт зчинився
на подвір'ї зранку?

Загубила ґудзик
Ґава біля ґанку.

З гаража за нею
Ґедзь спостерігав
і порадив Ґаві
не ловити ґав.

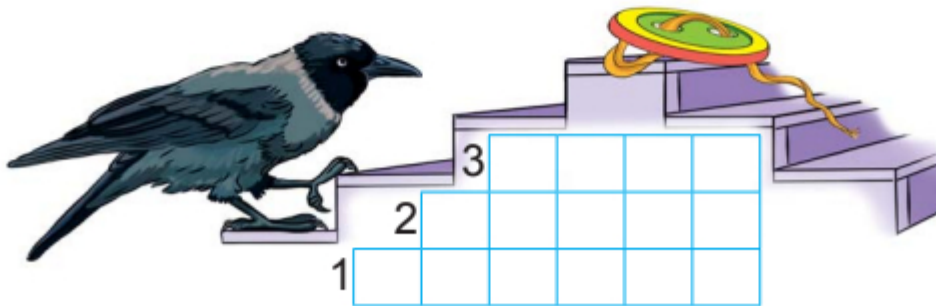
Спиши виділене речення.

Handwriting practice lines with a grid pattern. A vertical pink line is drawn at the end of the grid.

Родзинка хоче підказати, де ґудзик. Для цього треба розгадати її кросворд. Допоможи ґаві дістатися до ґудзика.

1. Друга Родзинки звати (Ґ д ж а и к).
2. Рослини садять у родючий (р ґ у т н).
3. Ґудзика загубила (а в а ґ).

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш Івана Олексишина.

Бачить мати, як щось пише
її мала доня, та й питає:

— Що ти робиш?

— Пишу листа Тоні.

— Але ж ти, — сміється мати, —
не вмієш писати.

— То нічого, адже Тоня
не вміє читати.

Прочитай вірш.

Де букварик?

- Де твій букварик?
- В портфелі новому.
- Ну, а портфель де?
- У столику дома.
- Взяв би зі столу.
- Так стіл же замкнувся...
- То відімкнув би.
- Ключа я позбувся...
- Де ж це той ключ?
- У портфелі новому.
- Ну, а портфель де?
- У столику вдома.

Грицько Бойко

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Що розсмішило тебе в цьому вірші?
2. Поясни, як така пригода могла статися із хлопчиком.
3. Прочитай вірш про букварик у ролях із сусідом чи сусідкою по парті.

Прочитай вірш. Придумай свій заголовок.

Що разом?

Малесенька Оля
в саду окрай хати
з букварика літери
вчиться читати.

— Ось, бачиш, комашка, —
вчить старша сестра, —
під нею три букви,
їх знати пора.

— Це О-о-о, — тягне Оля, —
це Си, а це А-а-а.

— А що буде разом?

— А разом... бджола.

Петро Кралюк

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Що тебе розвеселило в цьому вірші?
2. Чи всі букви Оля називала правильно?
3. Як думаєш, чому Оля неправильно прочитала слово?
4. Поясни, що на малюнку **не так**, як у тексті.

Поговоримо про професії

Допоможи Гаджикові вибрати серед слів назви професій. Обведи їх. З інших слів самостійно утвори й запиши назви професій.

КОСМОС

футбол

пілот

балет

ферма

продавець

лікарка

музика

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with vertical lines forming columns for writing.

Допоможи Родзинці розібратися — хто **пекар**, а хто **перукар**. Підпиши малюнки.

Handwriting practice lines for the hairdresser illustration.

Handwriting practice lines for the baker illustration.

Продовж речення. Запиши, що роблять люди кожної професії.

Пекар
Перукар

Гаджик і Родзинка розповідають, де працюють їхні батьки. Озвуч цю розмову із сусідом або сусідкою по парті.

Розкажи, ким працюють твої батьки. Що ти знаєш про їхні професії?

Відгадай загадку Родзинки — і дізнаєшся, ким вона мріє стати.

Як приходите у клас,
там вона чекає вас.
Вчить писати і читати,
і невтомно працювати.

Розкажи, яка професія тобі подобається.

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Добрий

Він на вулиці хлопчик приємний:
і малих захищає, і чемний.

А як прийде додому — сестричку
він щоразу тяга́ за косичку.

Йосип Курлат

Прочитай текст.

У гостях і вдома

Прийшов Янек до Стася в гості. Пальто повісив на вішалку. Витер черевики об підстилку. Зачесав волосся перед дзеркалом. Сказав бабусі: «Добрий день!» — і пішов у кімнату до товариша.

— Бачиш, Стасю, який твій товариш акуратний і ввічливий, — сказала бабуся.

Посіділи хлопці, подивилися книжкі. Потім Янек запросив:

— Ходімо тепер до мене.

Прийшли вони до Янека. Удома кинув Янек пальто в один куток, шапку — в інший і гукає до бабусі:

— Бабуню, то я зі Стасем. Повісь моє пальто і шапку!

Олександр Мітта

Розглянь малюнок. Визнач, хто із хлопчиків Янек, а хто Стась. Надрукуй ім'я кожного.

Запитання і завдання для уважного читача.

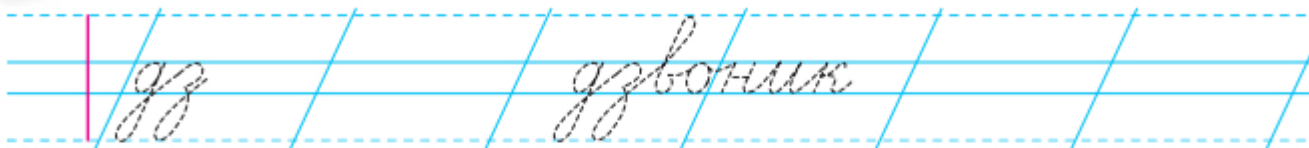
1. Прочитай ту частину тексту, яка відповідає малюнку.
2. Прочитай, як вів себе Янек у гостях.
3. Як думаєш, чому Янек по-різному поведився у гостях і вдома?

Розпізнавай слова зі звуками [дж], [дз], [дз']

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Гаджик приготував Родзинці подарунки з її улюбленим звуком. Назви ці подарунки. Чи здогадуєшся, який у Родзинки улюблений звук?

Запиши назви Гаджикових подарунків. Допиши своє слово з улюбленим звуком Родзинки.

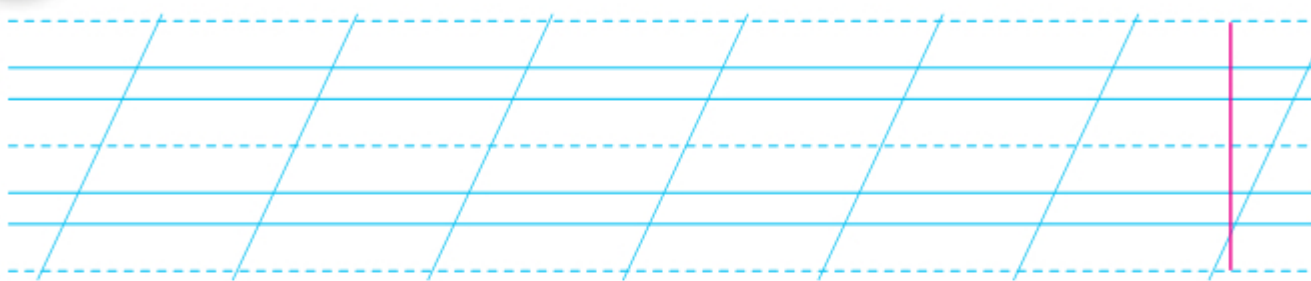
Родзинка намалювала малюнки для Гаджика. Найбільше йому сподобались ті, у назві яких є звук [дж]. Обведи їх і запиши назви цих предметів.

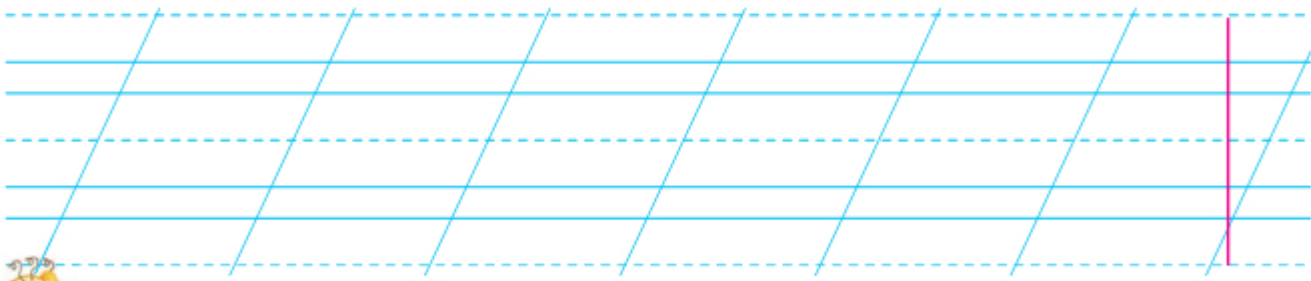
Склади й запиши речення з двома із записаних слів.

Спиши речення. Заміни малюнки словами.

1. На полі росте .

2. Наталя крутила .

Розгадай ребус Родзинки й запиши слово-відгадку.

Починаємо з розминки.

Прочитай лічилку Варвари Гринько.

Мама, тато, дід, бабуся —
всіх назву, не помилюся.
Старший братик і сестричка —
в нас сімейка невеличка.
Не спиняйте, бо зіб'юся:
мама, тато, дід, бабуся...
Старший брат, сестра і я —
отака у нас сім'я.

Прочитай вірш.

Татко і матуся

А у мого татка
широченні плечі:
зручно тут сидіти,
видно вдаль малечі.

Дужі та міцнючі
татко руки має.
Він мене високо
вгору підкидає.

А в матусі ручки
лагідні й тепленькі,
пригортають ніжно
до свого серденька.

Усмішка ласкава,
очі волошкові,
сповнені терпіння,
доброти, любові.

Як візьму за руки
тата і матусю,
то нічого в світі
з ними не боюся.

Леся Вознюк

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Прочитай, що сказано у вірші про татка.
2. Що розповідається у вірші про маму? Прочитай.
3. Що ти хочеш розказати про свою сім'ю?

Прочитай загадки Лесі Вознюк. Покажи стрілочками малюнки-відгадки до кожної з них.

З ним ніколи не сварюся,
іграшками поділюся.
Буду з ним дружити, грати.
Познайомтись, це мій ... .

Хитрі очі, дві косички.
У веснянках ніс та щічки.
Непосида невеличка
називається ... .

Зістав кожну загадку з малюнком-відгадкою.
На якому малюнку художник припустився помилки?

Записуй слова з буквою щ

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

щ

щк

щл

Гаджик завітав до однієї букви. Назви предмети, які він побачив у неї. Чи здогадуєшся, яка це буква?

Запиши назви предметів, які побачив Гаджик.

Blank handwriting practice lines for writing the names of objects seen by Gadjik.

Напиши два речення про те, де сховалася від дощу ящірка, а де — щітка.

Blank handwriting practice lines for writing two sentences about where a lizard and a brush hid from the rain.

Родзинка пропонує тобі вивчити скоромовку.
Прочитай її спочатку повільно, а потім — швидко.

Дощ іде, періщить злива,
щенятко вимокло, як хлющ.
А щиглик, щебетун щасливий,
щебече, пурхнувши на кущ.
Наталя Забіла

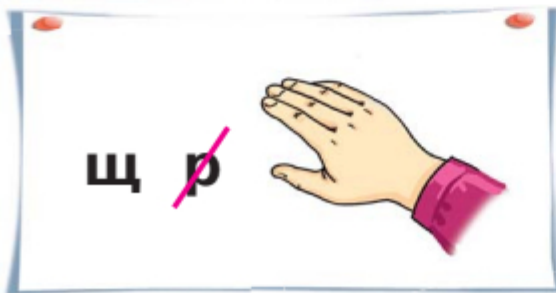

Випиши зі скоромовки слова з буквою **щ**.

Handwriting practice lines consisting of a grid of blue lines with dashed midlines and a vertical pink line on the right side.

Розгадай ребус Родзинки й запиши слово-відгадку.

Handwriting practice lines for the answer, consisting of a grid of blue lines with dashed midlines.

Починаємо з розминки.

Прочитай і відгадай загадку Читалочки.

Як подивишся на нього,
бачиш в нім себе самого
отаким, яким буваєш.
Що це, друже? Відгадаєш?

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Фокус-мокус

Дітки показували фокуси-мокуси. Підійшла черга до Федька. Хлопчик подумав, подумав та й каже:

— Я вас усіх сфотографую. І кожному покажу його фотокартку. Як хтось буде не схожий, то́му віддам свій... фотоапарат.

Діти здивовано презирну́лись, адже у Федька не було фотоапарата. Та Федько не розгубився. Він згорнув трубочкою долоньки й приклав до ока.

— Увага! Знімаю! — і клацнув язиком. Порився в кишенях, узяв щось у жменьку.

— Тепер кожному покажу його фотокартку. Вибачайте, що маленька — такий фотоапарат.

І підносить кожному у жменьці. Хто гляне, той усміхнеться.

— Я справді схожий, — каже всяк. Бо у Федьковій жменьці — маленьке люстёрко.

За Дмитром Чередниченком

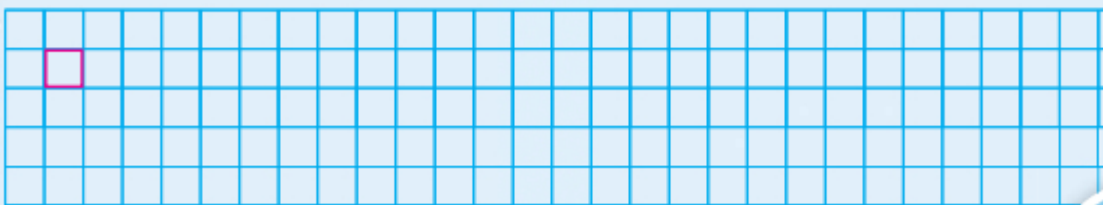
Запитання і завдання для уважного читача.

1. Який фокус-мокус придумав Федько?
2. Чому фотокартки хлопчик показував у жменьці?
3. Чи доводилося тобі показувати фокуси-мокуси? Які саме?
4. Розкажи, у що граєш ти зі своїми друзями.

Позмагайся з друзями — хто більше надрукує слів із букв поданого слова.

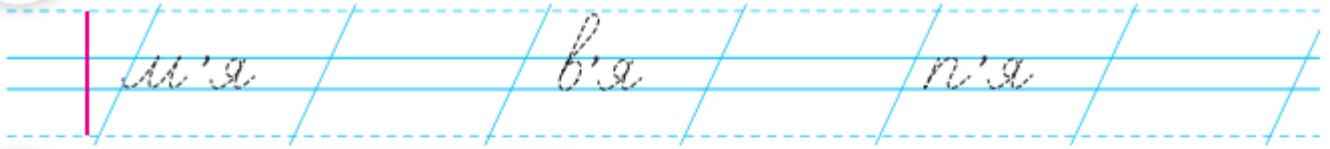
фотоапарат

Розпізнавай слова з апострофом

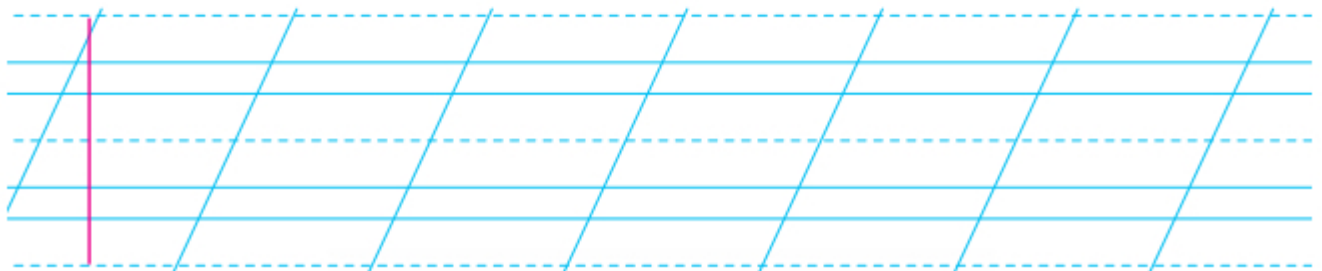
Потренуйся писати букви й апостроф.

Гаджик просить тебе допомогти апострофу утворити слова. З'єднай стрілочками розкидані частини слів.

Запиши слова, утворені на малюнку.

Спиши речення. Заміни малюнки словами.

1. У Мар'янки новий .
2. Дем'янкові подарували .

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with slanted vertical lines for each word.

Позмагайся з друзями, хто більше пригадає і запише слів з апострофом.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with slanted vertical lines for each word.

Розгадай ребус Родзинки й запиши слово-відгадку.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with slanted vertical lines for each word.

Склади й запиши речення зі словом-відгадкою.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with slanted vertical lines for each word.

Читай і розповідай

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Ти усміхнися небу,
усім, хто біля тебе:
і братику й сестричці,
і сонечку й травичці.
Люби усіх довкола,
удома та у школі,
і ця любов із Неба
повернеться до тебе.

Леся Вознюк

Прочитай вірш.

Великий і малий

Жили собі сусіди
на вулиці одній;
два хлопці-непосиди —
великий і малий.

В усім були несхожі
сусіди-хлопчаки.
Один поводивсь гоже,
а другий — навпаки.

Малий, узявши книжку,
дідусеві чита.

Великий тягне кішку
із тину за хвоста.

Малий дає дорогу
малятам з дитсадка.

Великий із-за рогу
їм тиче кулака...

Тож, певно, по заслугі
дісталось хлопчикам:
в малого — всюди друзі,
великий ходить сам.

Валентин Бичко

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Як думаєш, якому хлопчикові веселіше й цікавіше жити? Чому?
2. Прочитай вірш ще раз. Передай голосом своє ставлення до кожного хлопчика, коли читаєш про нього.

Обведи слова, які називають добрі справи.

галасую

допомагаю

усміхаюсь

ламаю

дарую

відбираю

штовхаю

турбуюсь

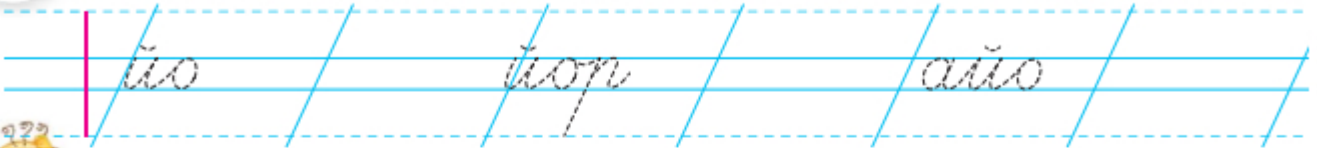
бережу

Правильно пиши слова з йо

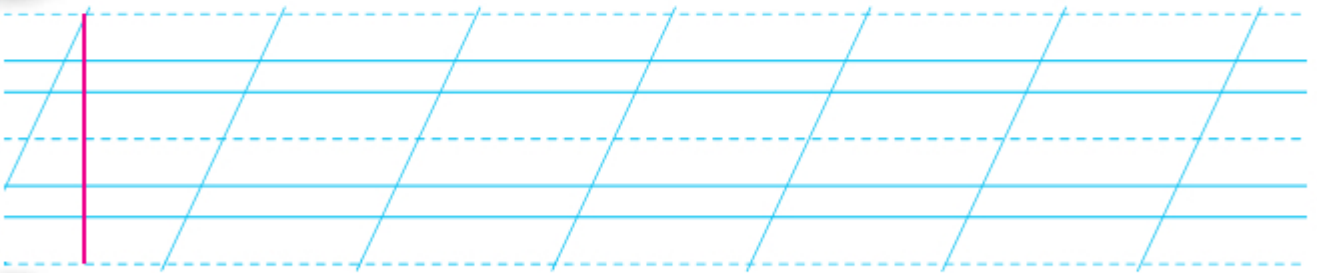
Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

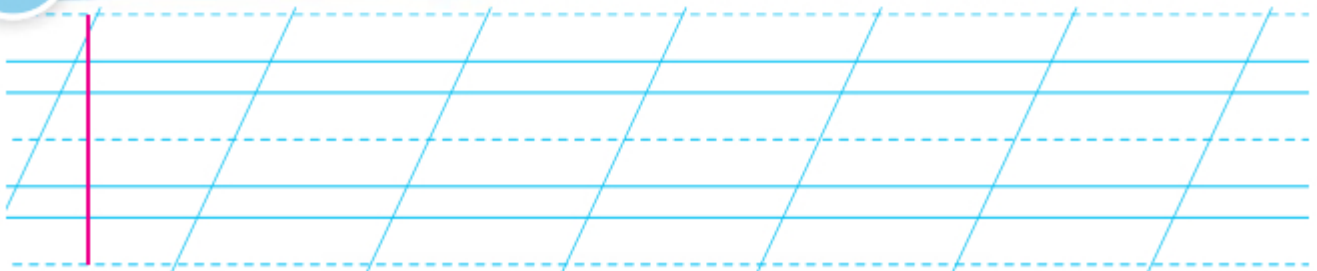
Допоможи Гаджикові відновити слова. Підкажи, яка буква в них пропущена.

Запиши відновлені на малюнку слова.

Склади й запиши речення із **двома** з відновлених слів.

Утвори й запиши слова за зразком.

ліс = *лісовий*   край = _____
 бій = _____   гай = _____

Родзинка пропонує вивчити скоромовку. Прочитай її спочатку повільно, а потім швидко.

Йорж колючий, йод пекучий,
 хлопчик Йосип невезучий.
 Йоржик Йосипа вколов,
 йод попік — тож будь здоров.
Ліна Біленька

Випиши слова з **йо** із першого речення скоромовки.

_____

Виконай завдання Родзинки. Запиши початок слів.

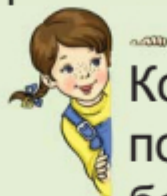
	йо	Н
		МИЙ
		К

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Кожному в пісочниці
повозитись хочеться,
бо не просто в ній пісок:
тісто в ній — на пиріжок,
для фортеці цегла в ній,
для машин — гараж новий.
Ось чому в пісочниці
всім погратись хочеться.

Анатолій Костецький

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Чужа іграшка

Одного дня Сашко і Стасик будували в дворі замок із піску.

Сашко копав пісок совком і раптом бачить — щось блищить. Він розгріб пісок. А там красива маленька машинка.

— Стасику, дивись, яка гарна машинка! — сказав Сашко.

— Дуже гарна. Бери її собі, — запропонував Стасик.

— Ні, не візьму, це не моя машинка, — відповів Сашко.

— Але ж ти її знайшов. Значить твоя.

— Ні, машинку треба віддати тóму, хто її загубив.

У нашому будинку живе маленький хлопчик. Учора я бачив, як він грався такою машинкою. Я думаю, що це він загубив її в піску.

Сашко взяв машинку і відніс хлопчику.

— Це твоя машинка?

— Моя! Моя! — зрадів малюк.

За Людмилою Борщевською

Запитання для уважного читача.

1. Хто із хлопчиків знайшов машинку? Що вирішив з нею зробити?
2. Що порадив зробити зі знахідкою друг?
3. Як вчинили хлопчики?
4. Чи доводилось тобі знаходити чужі речі? Що ти з ними робив?

Пограй у театр — разом із сусідом чи сусідкою по парті прочитайте розмову хлопчиків у ролях.

Записуй слова з ьо

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Допоможи Гаджикові назвати предмети за зразком.

дзвіночки (ліс)
лісові
дзвіночки

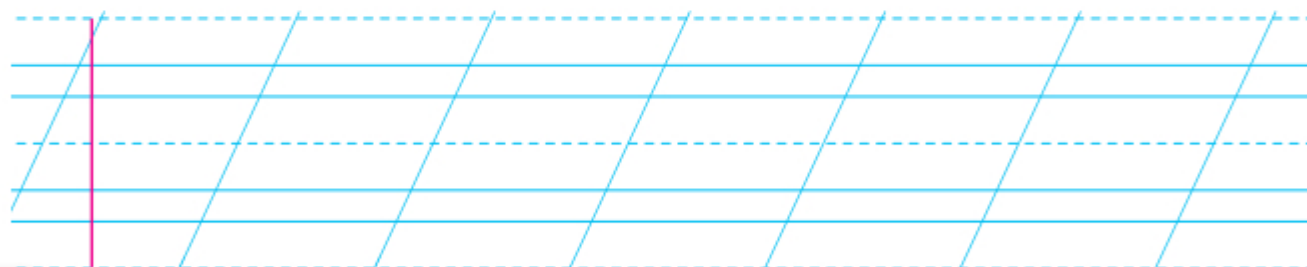
маки (поле)

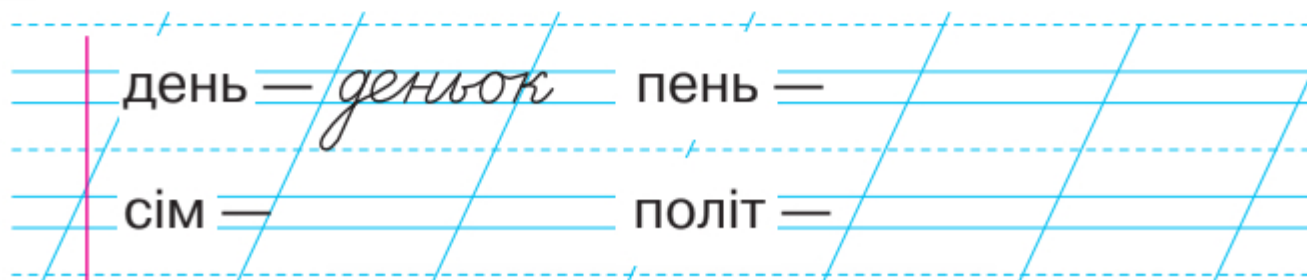
олівці (колір)

Запиши утворені назви малюнків.

Утвори слова з ьо від поданих слів і запиши.

Відгадай загадку Родзинки.

Кожна пташка його має
і ним їжу добуває.

Склади й запиши речення зі словом-відгадкою.

Handwriting practice lines with a vertical pink line on the right side.

Запиши речення. Вибери з довідки і встав пропущені слова.

- Неділя — ... день тижня.
  - ... був чудовий ранок.
- Довідка:** сьогодні, сьомий.

Handwriting practice lines with a vertical pink line on the right side.

Розгадай кросворд Родзинки.

	1		ь		
2			ь		
3	ь				

1

2

3

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Киця — друг,
комп'ютер — друг:
я люблю дружити.
Друзі — річка, ліс і луг,
і книжки, і квіти.
Ще я подруж'ю з Мишком
і з веселун'ом Сашком,
та з Наталкою, яка
змайструвала літака.
Адже друзів, каже тато,
не буває забагато.

Наталка Поклад

Прочитай вірш.

Сварка

Рано-вранці за дрібнички
посварились дві сестрички.
— Не чіпай моєї книжки!
Не бери ведмедя Мишки!
— Віддавай мій олівець,
що поламаний кінець!
І шматок отої стрічки,
і лялькові черевички.

— В мій куточок не ходи!
Ми у сварці назавжди!
Посідали по кутках,
надулися — глянуть страх!
А надворі дощ і вітер,
дуже сумно так сидіти!
Де не глянеш — скрізь краплинки,
навіть пр́освітку нема.
...Почекали дві хвилинки,
обернулись крадькома.
Вдвох одразу обернулись,
не хотіли — а всміхнулись.
Що за гра на самоті?
Вже й лялькі якісь не ті...
І, забувши всі дрібнички,
помирились дві сестрички.

Марія Пригара

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Прочитай, як дівчатка посварилися.
2. Якою була погода в той день?
3. Прочитай, як дівчатка помирилися.
4. Чи доводилось тобі сваритись і миритись? Розкажи, як це відбувалось.

Прочитай мирилку. Які ще мирилки ти знаєш?

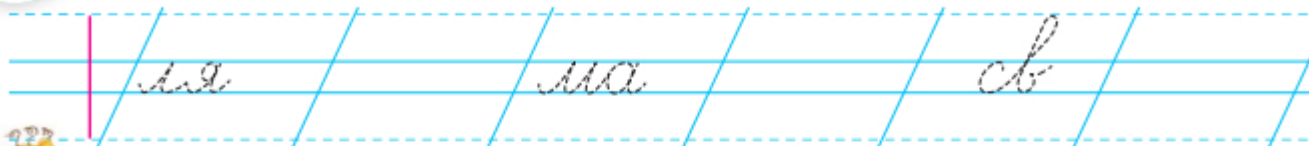
Дві подруженьки зажурилися.
Дві подруженьки посварилися.
Тобі — яблучко, мені — зернятко,
помирімося, моє серденько.

Правильно перенось слова з рядка в рядок

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Перевір, чи правильно Гаджик поділив для переносу назви птахів. Для цього скористайся довідкою.

Довідка. Слова з рядка в рядок перенось по складах: *дру-зі*.

Одну букву не можна залишати в рядку і переносити: *уро-ки, лі-нія*.

во-ро-на

жу-ра-ве-ль

о-рли

па-вич

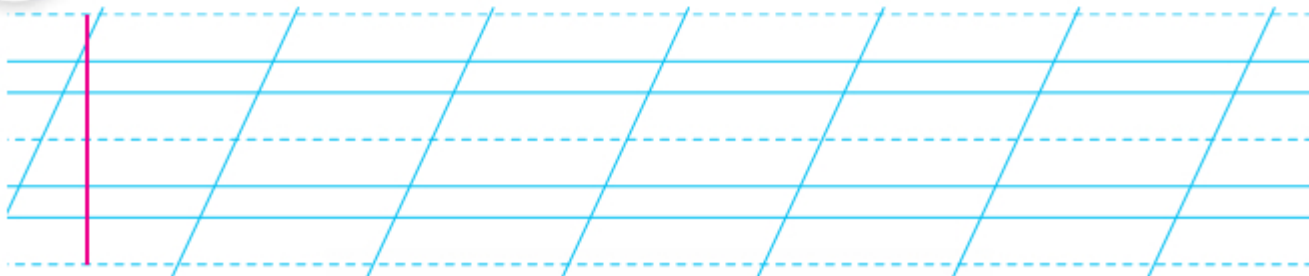
шп-аки

дя-те-л

Спиши назви пташóк. Поділи їх для переносу правильно.

Гаджик і Родзинка просять тебе поділити для переносу їхні імена. Зроби це, користуючись довідкою.

Довідка. Звуки [дж], [дз], [дз'] при переносі слів **не** розриваються: гу-джик.

Поміркуй над запитанням Родзинки.

Чи можна переносити слова,
які складаються з одного складу?

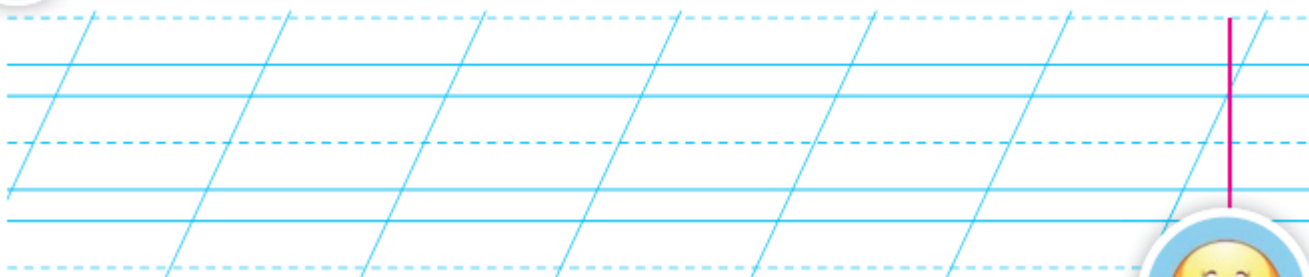

Відгадай загадку. Підкресли слова, які переносити **не** можна.

У нашій кухні кілька літ
він вуркоче, наче кіт,
і ховає справжню зиму
за надійними дверима.

Склади й запиши речення зі словом-відгадкою.

Читай і розповідай

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Одягну сьогодні зранку
святкове вбрання,
бо у мене нині свято —
день народження!

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Найкращий день

Усе-таки найкращий день — це день народження. Так думають усі хлопчики й дівчатка. У цьому ще раз переконався Сергійко.

Сьогодні Сергійкові сім років. На святковий обід прийшли його друзі. Кожен привітав іменинника і вручив подарунок. Стасик подарував машинку, Василько — блакитний літачок, Костик — конструктор, Владик — альбом і кольорові олівці. Глянув Сергійко на Мар'янку, і радісно забилося серце. Дівчинка тримала коробочку з маленьким кошеним. Живий подарунок!

— Вітаю тебе, Сергійку, — сказала Мар'янка. — Сьогодні в тебе стане на одного друга більше.

— Дуже дякую, — сказав хлопчик і притис до грудей пухкенький живий клубочок.

Марія Бабенко

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Скільки друзів прийшло привітати Сергійка?
2. Прочитай, хто що подарував іменинникові.
3. Хто став новим другом Сергійка?

Розглянь малюнок. Назви імена дітей. Кого художник забув намалювати?

Розкажи, як ти святкуєш свій день народження.

Поговоримо про транспорт

Гаджик цікавиться, чи знаєш ти цей транспорт. Запиши його назви.

Handwriting practice grid with a vertical pink line on the left side.

Розкажи, який транспорт ти ще знаєш.

Розпитай у друзів, яким транспортом вони користувалися.

Продовж речення назвами транспорту.

Велосипедист їде на

Космонавт летить у
Мотоцикліст їждь на

Розкажи, яким транспортом ти мрієш скористатися.

Родзинці цікаво, чи знаєш ти казковий транспорт.
Покажи стрілочками, хто яким транспортом керував.

Візьми участь у грі «**Упіймай слово**». Сплеском долонь «упіймай слова», які пояснюють, як треба поводитись у транспорті.

У транспорті треба:

розмовляти тихо,

поступатися місцем старшим,

голосно сміятися,

штовхатися,

триматися за поручні,

не смітити.

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш із Читалочкою.

Хто жартує?

Ці слова, ці СЛОВА
принесла́ мені СОВА.
Їй приснився дивний СОН,
що прийшов до неї СЛОН.
Він зривав із гілки СИВУ,
синювату, спілу СЛИВУ.
Потім слон пішов у КАСУ,
потім завітав до КЛАСУ,
де навчалася СОВА,
що сказала ці СЛОВА.
Хто із вас нам розшифрує,
що за буква так жартує?

Надія Кур'ян

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Мурчик і Жмурчик

Мурчик і Жмурчик сиділи на б́ерезі. Вони дивилися на воду. Тоді Мурчик прогорнув пісок та й каже:

— Сідай ти по той бік, а я по цей, та й будемо в школу грати.

— Як?

— Я напишу слово й прочитаю із цього кінця, а ти прочитаєш з того кінця.

— Добре.

Мурчик пише лапкою на піску: РИС. Жмурчик читає: СИР. І облизується:

— Ага, в мене смачніше!

Мурчик пише: ТІК. Жмурчик читає: КІТ. Тоді Мурчик пише: КОТÓК. Жмурчик дивиться — аж і в нього КОТОК.

— Он який ти хитрий... — Жмурчик стирає лапкою і пише своє.

— Ой, потоп, — закричав Мурчик і вискочив на кручу.

— І в мене: ПОТОП. А я й не боюся, — сміється Жмурчик і прогортає хвостиком пісок.

Дмитро Чередниченко

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Чим цікаві слова, написані котиками?
2. У яку гру зі словами ти вмієш грати? Навчи цієї гри друзів.

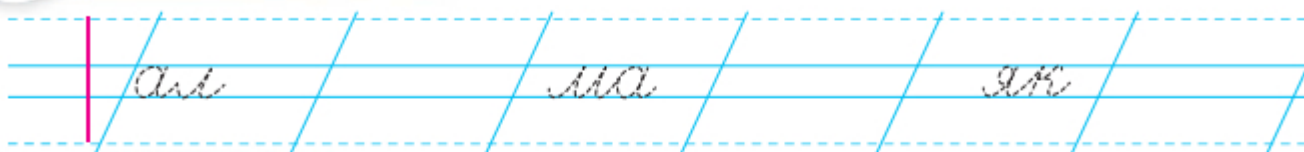

Перетворюй слова

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Гаджик знає, як із **рака** зробити **мак**, з **калини** — **малину**, з **ворони** — **корону**, з **кози** — **козака**. Спробуй і ти це зробити.

и
л/с

ворона

рак

коза

калина

Запиши парами перетворені слова.

Прочитай текст. Підкресли слова з помилками.
Запиши текст без помилок.

Ми переїхали в новий дим. Біля нього росте стара лапа. У дуплі лапи живе слова.

Handwriting practice lines consisting of multiple sets of horizontal lines with dashed midlines and slanted vertical lines for ascenders and x-height. A vertical pink line is at the end of the first set.

Гаджик пропонує дописати слова у вірші.

На дивані кіт гурчить.....

Ні, неправда, він _____.

В нірку враз сховалась тиша. ....

Та не тиша, може, _____?

В лісі виросла Галина. ....

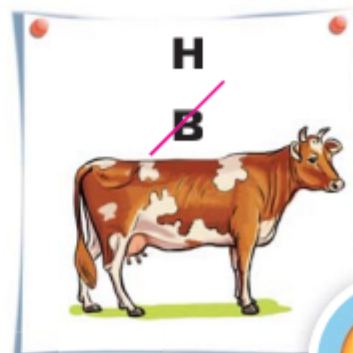
Не Галина, а _____!

Розгадай ребуси Родзинки й запиши слова-відгадки.

Handwriting practice lines for the answer to the first rebus.

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Хто здоровий, той сміється.
Все йому в житті вдається.
Він уміє працювати,
вчитись і відпочивати.
Хто здоровий, той не плаче.
Жде його в житті удача.

Прочитай вірш Грицька Бойка.

Здоровим будь!

З фізкультурою ми дружим,
різні вправи любим дуже.
«Раз, два, три, чотири!» —
чути з нашої квартири.

Глянь: без мила і водиці
умиваються дві киці.
Язичком вмиваються,
лапками втираються.

Я до крана сам дістану,
умиваюсь біля крана.
Мілю милом щоки, шию
і водою добре мию.

Кроленята — глянуть любо,
об морквинки чистять зуби.
І тому в них зубки цілі —
гострі-гострі, білі-білі.

В мене щіточка зубна,
подивіться: ось вона!
Зверху вниз і навпаки
чищу зуби залюбки.

Носить півник-співунець
на голівці гребінець.

Гребінцем тим, знає кожний,
причесатися не можна.

А у мене, а у мене
є гребіночка зелена.
Я нікого не прошу, —
сам голівку причешу.

Поросяткам у корито
їжі свіжої налито.

Нечепури лізуть прямо
у корито із ногами.

Я коли кінчаю їсти,
на столі у мене чисто.
Скатертину не залю,
бо порядок я люблю.

Запитання для уважного читача.

1. Що треба робити, щоб бути здоровим?
2. На якому малюнку художник зробив помилку?

Утворию слова

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Гаджик любить утворювати слова. Спробуй і ти це зробити. З'єднай частини слів стрілочками різних кольорів.

Запиши утворені слова.

Склади й запиши два речення — про **сад** і **садівника**.

Позмагайся з друзями — хто більше запише слів, які починаються на **по**.

Handwriting practice lines with a vertical pink line on the right side.

Відгадай загадку Родзинки. Запиши слова-відгадки.

З «п» — папери ховаю,
із «с» — на городі сапаю,
з «л» — по дорозі стрибаю,
із «ш» — на голову одягаю.

Handwriting practice lines with a vertical pink line on the right side.

Склади й запиши речення з **одним** зі слів-відгадок.

Handwriting practice lines with a vertical pink line on the right side.

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Задивилось сонечко
на маленьку Сонечку:
Сонечка умита,
Сонечка одіта,
чисті черевички,
у косичках стрічки.
Усміхнулось сонечко
до малої Сонечки.

Грицько Бойко

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Корисна розмова

Вибиралася мати зі своєю малою донечкою до бабуні в гості. Одягла дівчинку в новеньку спідничку, вишиту блузочку. Посадила доню перед дзеркалом і стала чепуріти. Розчісувала світле волосся, заплітала косички, вплітала в них красиві стрічки. Доня тішилася стрічками. А потім спитала:

— Мамо, якого вони кольору?

— Голубі, як твої очка, — сказала мама.

Сподобалось доні, що в неї оченята, як незабудки. Подумала трохи й знову запитала:

— А які мої коси, мамо?

— Золоті, доню, як пшеничне колосся.

— А губи, мамо?

— Червоні, — сказала мати.

— Червоні, як що, мамо?

— Червоні, як ягідки малини.

А тепер, доню, я в тебе щось спитаю. Якого кольору земля?

— О, це я знаю, мамо. Земля чорна.

— Чорна, як що, доню?

Глянула дівчинка на свої рученята, засоромилася й відразу побігла до умивальника...

За Теклею Білецькою

Чому дівчинка засоромилась і побігла до умивальника?

Пограйте із сусідом чи сусідкою по парті в театр — один читає запитання дівчинки, а інший — відповіді мами.

Покажи стрілочками, із чим мама порівнювала очі, губи і волосся донечки.

ГУБИ

ВОЛОССЯ

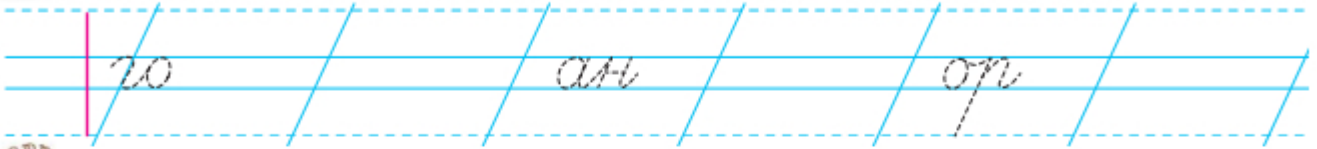
ОЧІ

Розрізняй значення слів

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Гаджик знає слова, які однаково називають різні предмети. Познайомся з ними. Устав пропущене слово.

горіх

дерево

плід

дерево

плід

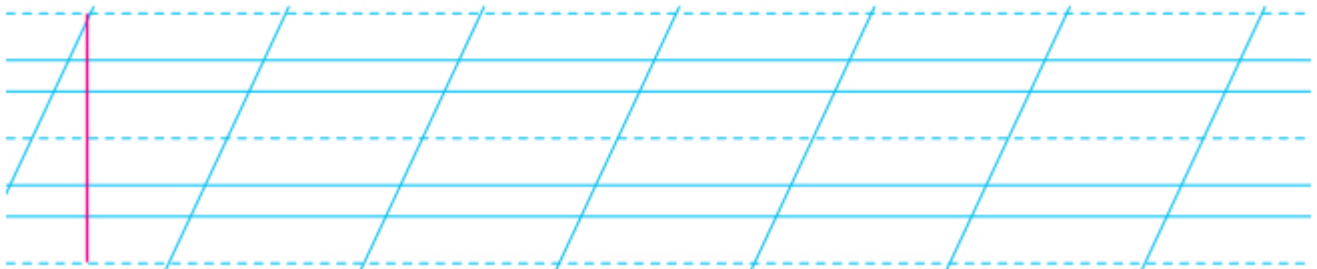
лимон

дерево

плід

Обведи плоди, які ростуть на деревах з такою самою назвою. Запиши ці назви.

Склади й запиши **два** речення про записані плоди.

Handwriting practice lines for writing two sentences about fruits.

Гаджикові цікаво, чи знайдеш ти на малюнках предмети, що мають однакові **на́зви**. Назви́ їх.

Запиши, що роблять **лисички** й **сонечко** на кожному малюнку. Вибери потрібні слова з довідки.

Handwriting practice lines for writing what the foxes and sun are doing. Includes the words 'лисички' and 'сонечко' on the lines.

Довідка: *гріються, вирости, сидить, світить.*

Відгадай мовні загадки Родзинки.

1. Які ключі можна побачити в небі?
2. Якою косою траву не скосиш?
3. З якого крана не набереш води?

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Днів у тижні рівно сім —
назви вивчимо усі.
Понеділок — перший день,
а за ним вівторок йде.
Далі середа, четвер —
твердо знаю я тепер.
Після п'ятниці — субота,
де кінчається робота.
Ну, а сьомий день який?
Та звичайно ж — вихідний.

Володимир Слєпцов

Прочитай і відгадай загадку.

Хто вони?

Їх в родині рівно сім,
і вони відомі всім.
Йдуть вони завжди по черзі,
за останнім — знову перший.
Віком рівні всі брати.
Спробуй їх назвати ти.

Добирай протилежні за значенням слова

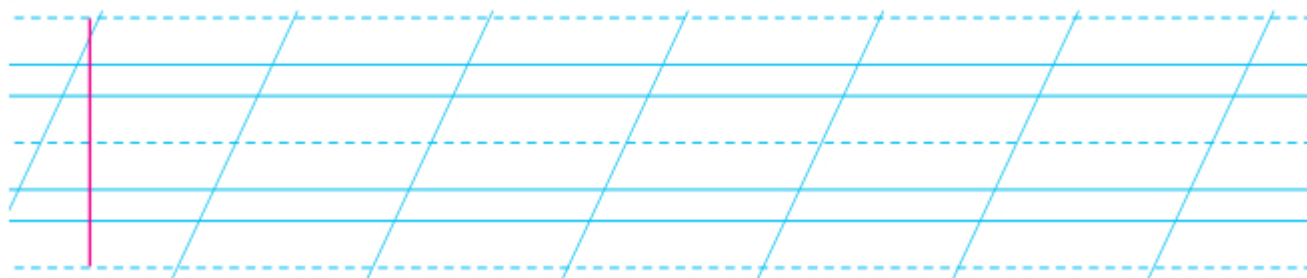
Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Гаджик розсипав на малюнках слова, які мають протилежне значення. З'єднай їх лініями.

Запиши пари з'єднаних на малюнках слів.

Прочитай речення. Знайди до виділених слів протилежні за значенням слова. Запиши утворені пари слів.

Уранці сонечко **сходить**, а ввечері заходить.

Blank handwriting lines for the first exercise, consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with a vertical pink line on the right side.

Прочитай текст. Зміни виділені слова на протилежні за значенням. Запиши утворений текст.

Зима. Холодно. Мовчать пташки. **Сумно** в садах і лісах.

Blank handwriting lines for the second exercise, consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with a vertical pink line on the right side.

Родзинка пропонує гру «**Скажи навпаки**». Пограй у неї з друзями — хтось читає початок речення, а хтось — продовжує його словом із протилежним значенням до виділеного.

Марійка **говорить**, а Наталя ... .
Лід **холодний**, а чай ... .
Дорога **широка**, а стежка ... .
Слон **великий**, а мишка ... .

Починаємо з розминки.

Прочитай і відгадай загадку Читалочки.

Перша сестриця сніжком посипає.
Друга — квітками землю вкриває.
Третя дарує теплія насолоду.
Четверта приносить дощі і негόδу.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Чотири бажання

Була зима. Дмитрик уранці досхочу накатався на санчатах і ковзанах. Прибіг додому рожевий і каже батькові:

— Ой, як весело взимку!
Я хотів би, щоб завжди була зима.

— Запиши своє бажання в кишенькову книжечку, — сказав батько. Дмитрик записав.

Прийшла весна. Дмитрик увесь день бігав за барвистими метеликами в зеленому лузі, нарвав квітів, прибіг до батька й говорить:

— Яка прекрасна весна! Я хотів би, щоб завжди була весна!

Батько знов витяг книжку й наказав Дмитрикові записати своє бажання.

Настало літо. Дмитрик з батьком пішли на сіножать. Весь довгий час розважався хлопчик: ловив рибу, збирав ягоди, перекидався в запашному сіні, а ввечері сказав батькові:

— Я хотів би, щоб літу й кінця не було!

І це Дмитрикове бажання було записане в ту саму книжечку.

Настала осінь. У садку збирали фрукти — рожеві яблука й жовті груші. Дмитрик сказав батькові:

— Ось найкраща пора року!

Батько розкрив свою записну книжку й показав Дмитрикові, що він те саме казав і про весну, і про зиму, і про літо.

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Про які пори року йдеться в тексті?
2. За що Дмитрик любив кожну пору року?
3. Допоможи Дмитрикові зробити висновок, яка пора року найкраща.

Шукай близькі за значенням слова

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Гаджик дібрав до малюнків по кілька слів. Покажи стрілочками, до якого малюнка підходить кожне слово.

розмовляють

сміються

говорять

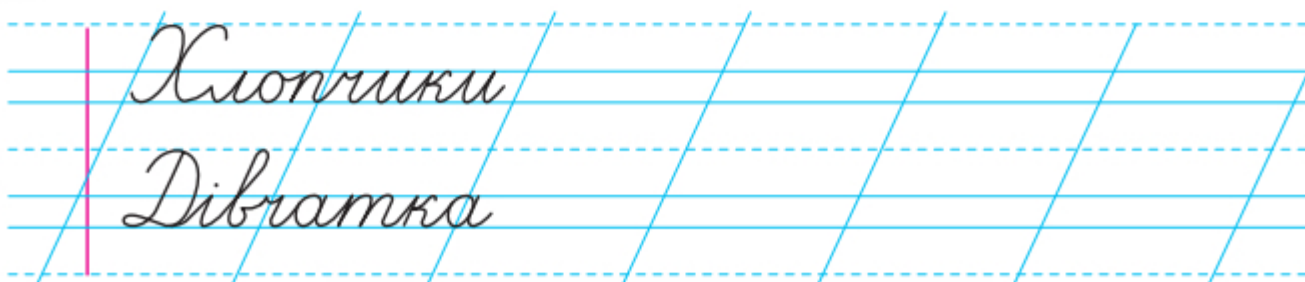
балакають

регочуть

хихикають

Продовж речення словами, дібраними до малюнків.

Добери до поданих слів близькі за значенням.
Запиши утворені пари.

веселка — ...

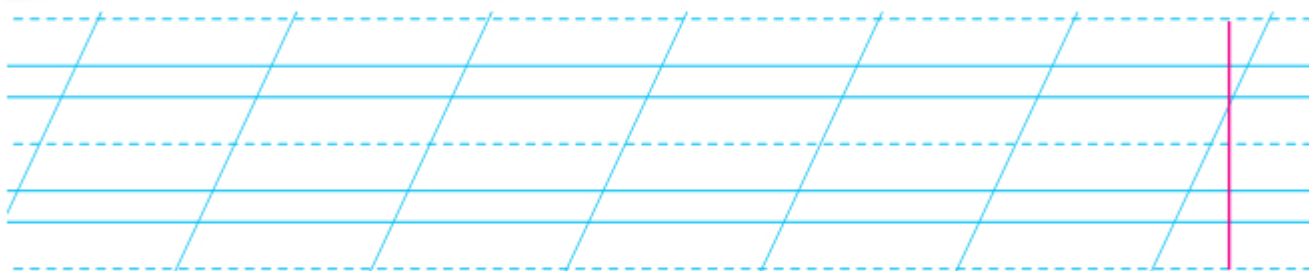
гарний — ...

пес — ...

радісний — ...

Склади й запиши два речення — про **веселку** і про **песика**.

Допоможи Родзинці з'єднати лініями близькі за значенням слова.

злива •
хуртовина •
лід •

• завірюха
• крига
• дощ

Візьми участь у грі «**Упіймай слово**». Сплеском долонь «упіймай слова», близькі за значенням до слова **будинок**.

Хата, вікно, балкон, будівля, хмарочос,
ґанок, дах, будівельник, кухня, дім.

